

Vedomectvo ľudové z piesní len tak srší, samozrejme, ak nezostaneme na povrchu dnes známych piesní a preskúmame tie „utajené“. Pozrime sa na liečivé a uzdravovacie spôsoby zachytené v piesňach predkov. O duševnom sebauzdravovaní v prírode spieva žena v piesni „Keď ma tieseň morí, keď ma srdce bolí, zájdem si ja podvečierkom do tej našej hory. Koľko ľudí dnes ešte vďaka podobným postupom hoci aj v priestoroch mestských hájov a parkov dokáže zvládať svojprávne starosti a nemusí hneď vyhľadávať psychológa a psychiatra? Podobné horské rozjímanie je v trávniči „Svietže mi mesiačik, ani nezahášaj, kým si ja cez grúne žiale povynášam.“ Uzdravovanie piesňou je v obradovom - vedomeckom divadle zobrazené aj v piesni ovčí zdych, v ktorej v prvej časti ovca zachoreje až umiera, no následne, na východniarsky odzemok, nie-

ČARO V PIESŇI ZAKLIATE (3.) LIEČIVÉ PIESNE

lenže postupne obživne, ale dokonca začne tancovať. Spomeňme tiež oravskú liečiteľsko-žartovnú „išli dievky ľan trhať, natrhali samú vňať, u Starieho barana tancovali do rána... Moja žena taká je, keď má robiť, chorá je, keď husličky zahrajú, nožičky jej virgajú (v inej dedine „nožičky jej tancujú“). Uzdravovanie piesňou by však ani nemuselo byť ospievané, aj keď je, pretože každému vnímavému človeku je jasné, že spev (ozvučený dýchací úkon až čarovné cvičenie), tanec a samotný duch piesne udržiavací aj ozdravný účinok má. Sú však piesne, v ktorých sa spieva aj o uzdravovaní bylinkami. Napríklad podpolianska „Dolinečka-dolina, po nej sa prechodí má milá, hore dolinečku zbiera zelinečku, na moju boľavú hlavičku“. Na inom laze sa v tej istej piesni spieva nie „zelinečku“, ale „fialečku“. Liečivú zelinku menuje aj horehronská ťahavá

pieseň z Vernára „išlo dievča do hájička trávu žať, ukusil ju za jej rúčku biely had. Išla ona ku materi po radu, čo si ona má priložiť na ranu. Natrhaj si, moja dievka, podbelík, naj sa tvoja veľká rana zacelí“. Iný spôsob je v piesni „Pálenôčka moja z čistého javora, keď sa ťa napijem ta nebudem chorá“. Tu si netreba myliť liečivé použitie pálenky s pijanstvom. Ktože by nepoznal „Z Východnej dievčatá“. V piesni „Hej, Pod Roháčom žijem, čistú vodu pijem, hej, kúska chleba nemám, ešte si zaspievam“. A ďalej dievčatá trávnicovým dychom spievajú „Z studenej vodičky dostanem čistý hlas...“. V mnohých piesňach vidíme vieru v ozdravné a krásliace účinky horského potôčka - tečúcej vody, ktorú slovenský ľud uctieval podobne nedávno, ako aj v dobách slobody prírodného vyznania niekedy pred Veľkou Moravou.

Miro Žiari Slav

